

УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА "ЕКОЛОШКИ ПОКРЕТ ЗЕМУН"

**ПРИВРЕМЕНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА
ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ
"ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ"**

Београд, јануар 2014. године

САДРЖАЈ

1	УВОД	1
2	ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ И ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА „ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ“	2
3	ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ И ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ	4
3.1	УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ „ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ“ .	4
3.1.1	ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	6
3.1.2	ИЗРАДА АКТА УПРАВЉАЧА	6
3.1.3	ОРГАНИЗОВАЊЕ ЧУВАРСКЕ СЛУЖБЕ	7
3.2	ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И РАЗВОЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	7
3.2.1	МОНИТОРИНГ	7
3.2.2	ОДРЖАВАЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	8
3.2.3	НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКА И ИНФОРМАТИВНО-ПРОПАГАНДНА АКТИВНОСТ	9
4	ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА	9
5	ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ	10

ПРИВРЕМЕНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ "ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ"

На основу члана 52.и 53. Закона о заштити природе ("Сл. Гласник РС" број 36/09, 88/10, 91/10 - исправка), члана 17. Решења Привременог органа града Београда о проглашењу заштићеног подручја "Земунски лесни профил" број: 501-148/13-с-20 од 29.11.2013. године и члана 12. Статута Удружења "Еколошки покрет Земун" Управни одбор Удружења "Еколошки покрет Земун" у Земуну, на седници одржаној 27.01.2014. године донео је:

ПРИВРЕМЕНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ "ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ"

Привремени програм управљања заштићеним подручјем "Земунски лесни профил", доноси се до усвајања Десетогодишњег плана управљања (2014 – 2024. године) и Годишњег програма управљања заштићеним подручјем "Земунски лесни профил" за 2014. годину.

1 УВОД

Заштићено подручје "Земунски лесни профил" ставља се под заштиту на основу установљених природних обележја - геолошких, геоморфолошких, палеогеографских и палеонтолошких вредности, као посебно вредан објекат геонаслеђа и репрезентативни доказ палеогеографских збивања за време леденог доба на овим просторима. Уписан је у Инвентар објеката геонаслеђа Србије (2005): Сремска лесна зараван - листа Објеката геоморфолошког наслеђа (Еолски рељеф, ред. бр. 7.).

Заштићено подручје "Земунски лесни профил" налази се на територији града Београда, на подручју градске општине Земун. Заштићено подручје обухвата катастарске парцеле: 10569/3, 10565/1, 10563, 10561, 10559/1 и 14298 које припадају катастарској општини Земун 02 - Горњи град. Укупна површина заштићеног подручја износи 77 ага и 91 м², од чега су парцеле 10569/3, 10563 и 10561 у приватној својини, парцеле 14298 и 10565/1 у државној својини, а парцела 10559/1 је делимично (3/4) у приватној својини, односно делимично (1/4) у државној својини.

Заштићено подручје има правоугаони облик дужине око 114 m и ширине око 70 m, на надморској висини 102 mНЈМ: доња надморска висина износи 72 mНЈМ, а висина профила је 30 m.

Заштићено подручје "Земунски лесни профил" сврстава се у III категорију, као заштићено подручје локалног значаја. На заштићеном подручју утврђује се режим заштите II степена који се спроводи на целој површини заштићеног подручја. На заштићеном подручју могу се вршити управљачке интервенције у циљу

рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, без последица по примарне вредности обележја предела и објеката геонаслеђа, као и ограничено коришћење на строго контролисан начин. Радови и активности на заштићеном подручју ограничавају се просторно, временски и по обиму у складу са одрживим коришћењем и капацитетом простора под условом да су планирани радови и капацитети усклађени са концептом заштите и развоја заштићеног подручја и да су прибављени услови заштите природе у складу са законом.

2 ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ И ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА „ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ“

Земунски лесни профил представља типични сувоземни лес. Дужина отвореног дела лесног профила у Земуну износи око 114 m, а висина око 30 m узимајући део подине прекривен одроњеним материјалом. На профилу је регистровано четири хоризоната леса и четири хоризоната фосилног земљишта - погребене земље, ствараних за време интергласијала - топлијих интервала леденог доба. На основу тога, могуће је континуирано пратити развој лесних творевина у последњих скоро милион година, као и датовање времена лесних и палеоземљишних секвенци.

Изласком на терен 26. јануара 2014. године (документовано фотографијама – слика 1) констатовано је да ситуација на терену одговара описаној у Студији заштите. Профил је растао у самониклу жбунасту и зељасту вегетацију и појединачна стабла, које делимично заклањају лесни профил. Доње партије лесног профила затрпане су обурваним материјалом и зарасле у вегетацију. На појединим местима примећене су напрслине тј. одваљивање мањих блокова леса. Такође, примећене су мање количине ђубрета нанете великим водама Дунава (наплавине). У близини заштићеног подручја постоје изграђени лифт и зидани објекти.

Ради евидентирања тренутног стања потребно је израдити Елаборат затеченог стања које ће Удружење као управљач узети као "нулто" стање заштићеног природног добра и на основу кога ће моћи да пријављује настале промене у складу са задужењима.

Слика 1а и 1б се односе на заштићено подручје "Земунски лесни профил", док је на слици 1в приказана околина заштићеног подручја.

Слика 1 – Заштићено подручје "Земунски лесни профил" (1а и 1б) и околина
низводно (1в)

Заштићено подручје, до прибављања потребних мишљења организација за заштиту природе за израду ознаке, је привремено обележено постављањем А3 пластифициране ознаке (слика 2):

ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ "ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ"

ПРИРОДНО ДОБРО "ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ" ПРОГЛАШАВА СЕ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ КАО СПОМЕНИК ПРИРОДЕ НА ОСНОВУ УСТАНОВЉЕНИХ ПРИРОДНИХ ОБЕЛЕЖЈА – ГЕОЛОШКИХ, ГЕОМОРФОЛОШКИХ, ПАЛЕОГРАФСКИХ И ПАЛЕОНТОЛОШКИХ ВРЕДНОСТИ, КАО ПОСЕБНО ВРЕДАН ОБЈЕКАТ ГЕОНАСЛЕЂА И РЕПРЕЗЕНТАТИВНИ ДОКАЗ ПАЛЕОГРАФСКИХ ЗБИВАЊА ЗА ВРЕМЕ ЛЕДЕНОГ ДОБА НА ОВИМ ПРОСТОРИМА.

III КАТЕГОРИЈА ЗАШТИТЕ – ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ ЛОКАЛНОГ ЗНАЧАЈА

ПОД ЗАШТИТОМ ЈЕ ДРЖАВЕ

**РЕШЕЊЕ БРОЈ: 501-148/13-С-20, ПРИВРЕМЕНИ ОРГАН ГРАДА БЕОГРАДА, 29.11.2013. ГОДИНЕ
УПРАВЉАЧ "ЕКОЛОШКИ ПОКРЕТ ЗЕМУН"**

Слика 2 – Привремена ознака заштићеног подручја "Земунски лесни профил"

У циљу заштите и унапређења "Земунског лесног профила" потребно је из катастра непокретности сазнати имена власника парцела, ступити у контакт са њима, упознати их са Решењем о заштити и Управљачем и укључити ух у процес заштите.

Ширина обале, у подножју заштићеног лесног профила, износи око 6 m у периоду малих вода Дунава. У дужем временском периоду, односно у периоду средњих и великих вода Дунава прилаз профилима је онемогућен обалом, односно, копненим делом. Како је потребно обезбедити прилаз заштићеном подручју током целе године неопходно је поставити пристан за пловила, и на тај начин омогућити реализацију програмских активности. Такође, едукативне програме обиласка заштићеног подручја организовати пловилима за које је потребан пристан.

3 ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ И ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

3.1 УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ „ЗЕМУНСКИ ЛЕСНИ ПРОФИЛ“

Приоритетни задатак управљача јесте успостављање одговарајуће организованости на бази поверених послова, а у складу са решењем. У оквиру наведеног управљач је дужан да обезбеди спровођење прописаног режима заштите (II степен заштите) и очување природног добра, да своје развојне активности усклади са циљевима очувања и унапређења природног добра као и да

води рачуна о спровођењу научноистраживачких, информативно-пропагандних и других активности.

А) УРЕЂЕЊЕ И РАЗВОЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

У циљу испуњавања обавеза Управљача заштићеног подручја „Земунски лесни профил“ и спровођења мера очувања и заштите природног добра, управљач је дужан да:

- заштићено подручје чува и одржава у складу са режимом и мерама заштите прописаним законом и овим решењем;
- заштићено подручје обележи постављањем табле одговарајућег изгледа и стара се да непрекидно буде обележено на прописан начин (назив, основни подаци, графички приказ заштићеног подручја) уз претходно прибављену сагласност организације за заштиту природе;
- постави табле са јасно дефинисаним правилима понашања посетилаца, обавезама и ограничењима у погледу коришћења заштићеног подручја;
- спречи активности које могу да наруше вредности заштићеног подручја, а у случају насталих промена које могу уништити или нарушити основну вредност заштићеног подручја без одлагања обавести организацију за заштиту природе и надлежни инспекцијски орган;
- обезбеди услове за развој образовних и научно-истраживачких, информативно-пропагандних и других активности ради афирмације заштићеног подручја;
- формира базу података о стању чинилаца заштићеног подручја у функцији управљања, коришћења и мониторинга стања у заштићеном подручју;
- донесе план и програм управљања заштићеним подручјем у складу са законом и овим решењем;
- донесе акт о унутрашњем реду и организује чуварску службу;
- обавља друге послове у складу са законом и овим решењем или поступа по захтеву организације за заштиту природе, односно по налогу надлежног инспектора.

Потребно је и:

- урадити елаборат затеченог стања,
- очистити профил зарастао у шибље и растиње
- обавити геодетско снимање и одредити границе природног добра
- успоставити контакт са локалним становништвом и укључити их у програм чуварске службе.

- успоставити контакте са Градском општином Земун у циљу развијања програма заштите (пројектне делатности, инспекција и др.)

На основу прилива и висине финансијских средстава управљач ће приступити изради пројекта да би га учинили атрактивнијим и приступачнијим што већем броју грађана уз прибављање одговарајућих услова Завода за заштиту природе Србије, Градског Секретаријата за заштиту животне средине и других надлежних институција, а на основу пројекта и одговарајуће техничке документације.

3.1.1 ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Обележавање заштићеног подручја управљач ће спровести постављањем табле одговарајућег изгледа (назив, основни подаци, графички приказ заштићеног подручја) уз претходно прибављену сагласност организације за заштиту природе, а у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Службени гласник РС“, бр. 30/92, 24/94 и 17/96).

У складу са Решењем о заштићеном подручју поставиће се табла са упутством о понашању, која ће јасно обавештавати посетиоце о дозвољеном понашању, а посебно ће се истаћи забрана пењања на лесни профил.

За потребе започињања мониторинга, потребно је прикупити податке о власницима парцела, власницима нелегалних објеката, урадити геометарски премер ради тачног утврђивања граница заштићеног подручја.

Управљач ће, у складу са финансијским средствима, поставити и информативне табле о заштићеном подручју са њиховим битним карактеристикама као и занимљивостима, на српском и енглеском језику, ради обавештавања и презентације заштићеног подручја и едукације посетилаца, уз сагласност организације за заштиту природе. Поставиће се и информативна табла видљива и са пловила са Дунава, ради промоције заштићеног подручја.

3.1.2 ИЗРАДА АКТА УПРАВЉАЧА

У циљу концепта заштите и развоја заштићеног подручја, јасног дефинисања правила понашања посетилаца, обавезама и ограничењима у погледу коришћења заштићеног подручја у поступку је доношење следећих аката Управљача, у складу са законом и решењем:

- Израда привременог програма управљања заштићеним подручјем;
- Десетогодишњи план управљања заштићеним подручјем 2014-2024;
- Годишњи програм управљања заштићеним подручјем за 2014. годину;
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби заштићеног подручја;

- Елаборат затеченог стања заштићеног подручја "Земунски лесни профил" - 2014. Године;
- Подношење захтева за добијање мишљења, услова и сагласности на програмске активности и планиране радове - континуиране, и по потреби, као и за постављање пристана Заводу за заштиту природе Србије, Секретаријату за заштиту животне средине Града Београда и другим надлежним органима и институцијама.

3.1.3 ОРГАНИЗОВАЊЕ ЧУВАРСKE СЛУЖБЕ

Установљена су привремена правила унутрашњег реда и чуварске службе заштићеног подручја. Управљач је ангажовао чувара природе путем Уговора о делу.

У циљу информисања становништва и њиховог укључивања у програм заштите, израдиће се и поделити обавештења о доношењу решења о проглашењу заштићеног подручја „Земунски лесни профил“.

У оквиру активности редовног одржавања, успостављања комуникације са становништвом на заштићеном подручју и његовом непосредном окружењу и обиласка заштићеног подручја са копна и реке, чуварска служба редовно спроводи контролу стања заштићеног подручја.

3.2 ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И РАЗВОЈ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

3.2.1 МОНИТОРИНГ

Мониторинг представља континуалну контролу и праћење стања животне средине и неког њеног сегмента. На тај начин се прати и стање "Земунског лесног профила" уз израду фотодокументације. Информације и подаци које се прикупе кроз мониторинг утичу на све активности и поступке које су у склопу управљања заштићеним подручјем. Подаци добијени мониторингом артикулишу прописивање мера за отклањање негативних утицаја, уз перманентну делатност заштите природног добра.

А) Мере неге које ће се примењивати у наредном периоду у циљу заштите

- Контрола стања, што укључује израду фотодокументације како би се имао перманентан увид у стање и на време реаговало на сваку уочену промену.
- Мишљења и услове Завода за заштиту природе Србије и Градског Секретаријата за заштиту животне средине за спровођење мера чишћења и

ослобађања профила зараслог у шибље и зељасту вегетацију, као и уклањање дрвећа.

- Оцена стања лесног профила и услови и мишљења за уклањање обршеног материјала у подножју лесног профила, ради делимичног откривања свих слојева.

3.2.2 ОДРЖАВАЊЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

У оквиру одржавања заштићеног подручја, у наредном периоду, планирани су следећи радови:

А) Одржавање

А1) Крчење или резивање шибља на профилу уз сагласност организације за заштиту природе

- крчење или резивање на верикалном профилу, утовар и одвоз посеченог шибља

А2) Крчење или резивање шибља на подини уз сагласност организације за заштиту природе

- крчење или резивање на подини, утовар и одвоз посеченог шибља

А3) Кошење, грабуљање, утовар и одвоз кошеvine

- кошење, грабуљање, утовар и одвоз кошеvine, квартално

А4) Чишћење наплавина

- чишћење наплавина после повлачења Дунава, са утоваром и одвозом, по потреби

Б) Одржавање чистоће

- са подручја заштићеног подручја током читаве године,

В) Постављање мобилијара

- Постављање ђубријера

3.2.3 НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКА И ИНФОРМАТИВНО-ПРОПАГАНДНА АКТИВНОСТ

А) Научно-истраживачка активност

У циљу успостављања интегралног управљања заштићеним природним добром неопходно је формирање базе података са свим потребним подацима везаним за добро управљање заштићеним подручјем.

Управљање заштићеним подручјем „Земунски лесни профил“ подразумева организовање и спровођење низа мера и активности које произилазе из Решења о стављању под заштиту природног добра, Закона о заштити природе и других прописа, а имају за циљ његову заштиту и развој. Зато је приоритетни задатак управљача да своје активности усклади са циљевима очувања и унапређења природног добра, а међу њима је и спровођење научноистраживачких активности. То би требало обављати у сарадњи са овлашћеним научним институцијама које би вршиле перманентну контролу стања лесног профила.

У оквиру ових активности, потребно је:

- успоставити контакте са овлашћеним научним институцијама и другим управљачима
- присуствовати округлим столовима и семинарима
- учествовати у активностима повезивања лесних профила ради успостављања ГЕОПАРКА "ЛЕСЛЕНД"
- организовати едукативне пројекте за децу и одрасле и др.

Б) Информативно-пропагандна активност

- Садржајни обухват ГИС-а (географски информациони систем)
- Визуелна презентација (информативне табле, лого, сајт, брошуре итд.).
- Презентација заштићеног подручја у средствима јавног информисања (часописи, новине, телевизија, интернет и др.).

4 ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Годишњим програмом управљања спроводи се Програм заштите и развоја заштићеног подручја „Земунски лесни профил“. На тај начин будуће активности ће садржати интегративни приступ заштити природног наслеђа. Програм заштите и развоја заштићеног подручја „Земунски лесни профил“ конципиран је тако да садржи све елементе из Решења о заштити, као и обавезу предузимања свих расположивих мера заштите природног добра и очувању основних вредности које

се у њему налазе. Концепт заштите се заснива на детаљној анализи и валоризацији природних вредности, установљеном режиму заштите, посебним и општим мерама забране као и постављеним циљевима за његову заштиту, развој и унапређење. Остваривање програмских мера могуће је уз испуњавање следећих претпоставки:

- Организовање, опремање, кадровско оспособљавање и стручно усавршавање чланова Удружења;
- Усаглашавање израде планске и пројектне документације за извођење потребних радова за унапређење постојећег стања, а у складу са наменом и просторним обухватом заштићеног подручја;
- Координисано и континуирано праћење стања (мониторинг) као превентивни управљачки инструмент, али и ангажовање стручних и научних организација због санације негативних последица појединих појава и процеса који се могу десити на заштићеној површини заштићеног подручја.

5 ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ

Финансирање годишњег програма управљања заштићеним подручјем „Земунски лесни профил“ регулисано је чланом 13. Решења о проглашењу заштићеног подручја „Земунски лесни профил“и чланом 69. Закона о заштити природе. Средства обезбеђена у буџету града Београда (Градски секретаријат за заштиту животне средине) за текућу годину исплаћују се управљачу у складу са обимом и динамиком мера и активности утврђених годишњим програмом. Стручни надзор над спровођењем Решења о заштити и аката донетих на основу решења врши организација за заштиту природе у складу са законом.